

تعهدات یک فرد مومن گاه گاهی و دلبخواهی نیست. کسی می‌تواند خود را مومن قلمداد کند که ایمانش گاه گاهی نباشد. برخی ایمان و عمل به آن را تا جایی می‌خواهند که سود شخصی آنهاست و با نام ایمان تظاهر به عمل، می‌توانند بهره ببرند (نفع طلبان متجاوز) اینگونه افراد از نظر اسلام مومن نیستند کسانی مومن هستند که مانند بی‌ایمانان از نام اسلام و نام ایمان و از عمل به تعهدات های ایمانی رویگردان نباشد آیه قرآن صریحا اعلام می‌کند که یکی از اولی ترین مباحث در شناخت فکری اسلام ایمان همراه با تعهد است. آن کسی که مومن است و می‌خواهد مومن بماند و از ثمرات مومن بودن بهره ببرد، در مقابل همه احکام خدا باید احساس تعهد کند، در همه جا باید احساس تعهد کند. مسلمان واقعی نباید در مواقعی که ایمان به نفع او نیست مثل شعر عربی «أَسَدُ عَلِيٍّ وَ فِي الْحُرُوبِ نِعَامَةٌ: به ما که می‌رسند شیرند، در جنگ‌ها مثل شتر مرغ اند» میدان را خالی می‌کنند.

پس تعهد موسمی و گاه گاهی نیست

قرآن کریم از یهود نام می‌آورد آن کسانی که یکجا می‌گفتند یهودی‌ها برادران ما هستند ولی آنجایی که پای منافع شخصی شان به کار می‌آمد همین برادران را در جنگ می‌کشتند و اسیر می‌گرفتند.

قرآن در مقام توبیخ

بنی اسرائیل

«أَفْتَوْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَ تَكْفُرُونَ
بِبَعْضٍ» به بعضی از دین ایمان دارید به
آنجاهای بی‌دردسر راحتش مومنیند و
متعهد و به بعضی دیگر از دین بی
ایمانید. مگر می‌شود؟

در حدیث امام باقر علیه السلام در کتاب شریف وافی (جامع کتابهای چهارگانه اصلی ماست از مرحوم فیض کاشانی) اشاره به همین جور مردم نیز اینها کسانی هستند که به نماز و روزه

که بی‌دردسر و کم‌مایه هست روی می‌آورند و به امر معروف و نهی از منکر پردردسر هستند و به ظاهر پرضررتراست اعتنای ندارند.

قرآن می‌گوید آن کسانی که آنجا پای منافع‌شان در میان است دین را نمی‌خواهند اینها مومن نیستند اگر قرار است ما یک مقدار از دین را متعهدانه بپذیریم و یک مقدار دیگرش را نپذیریم و خود را مومن بدانیم بگذارید، اول معاویه را مومن بدانیم، چون معاویه هم همین جور بود نسبت به یک مقداری از دین به شدت اظهار پایبندی می‌کرد مثل نماز جماعت اما آنجا که دین و پایبندی به احکام دین به زیان اوست آنجا دیگر دین نمی‌شناسد دین معاویه ایی دین خوبی است لذت بخش محبت کن اینها که خوب است اما این دینی که پیغمبر می‌گوید و برای آن مبعوث شده است این است «لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ» خداوند بر مؤمنان منت نهاد [= نعمت بزرگی بخشید] هنگامی که در میان آنها، پیامبری از خودشان برانگیخت؛ که آیات او را بر آنها بخواند، و آنها را پاک کند و کتاب و حکمت بیاموزد؛ هر چند پیش از آن، در گمراهی آشکاری بودند. پیغمبر را خدا برای بشریت فرستاد تا به آنها بیاموزد تا بشریت را ترقی دهد تا بینش و خرد را در انسان‌ها قوی و نیرومند کند.

۴۷

طرح‌کلی

اندیشه‌اسلام

دین با هر عاملی که مانع از این شود که مردم
بیان‌پیشنند و بفهمند، مبارزه می‌کند.

امام علی علیه السلام، رهبر بزرگ اسلامی، می‌گویند:
پیغمبران را خدا فرستاد تا گنجینه‌های عقل و خرد را درون مردمان و انسان‌ها برانگیزانند «وَأُثِرُوا لَهُمْ دَفَائِنَ الْعُقُولِ»: هر چیزی که این دفینه‌ها، را دفن‌تر کند، نیروی خرد و فکر زیر خروارها خاک بکند، با هر عاملی که اینجور باشد، درست نقطه مقابل فلسفه بعثت انبیاست. نبوت‌ها با فکر مردم و با عقل مردم سروکار دارند، هرچه این فکر و عقل دقیق‌تر باشد نبوت‌ها قابل قبول‌ترند. تکلیف ما در مقابل آدمی مثل معاویه، شریح، یک آدمی مثل مغیره فرقی نمی‌کند در هر طبقه‌ای درمقام قضاوت نسبت به این انسان چگونه قضاوت کنیم؟ قرآن صریحاً می‌فرماید: اینگونه آدمی مومن نیست.

پس ایمان مورد قبول اسلام ایمان با

تعهدش به عملش می‌باشد.

خواستن خدا یعنی چه؟

«لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُّبَيِّنَاتٍ»: همانا فرو فرستادیم آیه‌های روشنگری را آن کسانی که به خودشان اجازه نمی‌دهند قرآن را بفهمند از این روشنگری محرومند.

«وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ» خدا رهنمون می‌شود هر که را بخواهد بسوی راه درست، هر که را خدا بخواهد.

قضیه اراده خدا و مشیت خدا: جز در قالب علت‌های طبیعی و عادی جلوه‌گری نمی‌کند. شما در اراده کردن آزادید، اگر می‌گویید خدا نخواستنه اینک خدا مانع اراده شده باشد نه، بلکه خدا نخواستنه یعنی علت لازم مترتب نشده این معنی خدا نخواستنه است. به خاطر اینکه به وجود آورنده علت‌ها و خاصیت‌بخش علت‌ها خدا بود. (خدا آفریننده علت هاست)

«وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ» می‌گویند ایمان آورده‌ایم بخدا و پیامبر،
(وَ أَطَعْنَا) و فرمان برده‌ایم. این ادعاها را که آسان است می‌کنند

اما

«ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيْقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ» پس از این ادعا، گروهی از آنان رو برمی‌گرداند، در این آیه صحبت از کفار نیست صحبت از مرتدین نیست که یکبار از عالم اسلام خارج می‌شوند، صحبت از همین مومنین معمولی داخل جامعه‌هاست، جامعه‌های اسلامی

قرآن درباره این‌ها می‌فرماید اینها مومنان نیستند.
 حالا روشن‌تر از این «وَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَ رَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ» فراخوانده می‌شوند به سوی
 خدا و رسولش تا پیامبر حکم کند و قضاوت کند میان آنها،
 «إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ» ناگهان می‌بینی روی برمی‌گردانند حاضر نیستند بروند از پیغمبر
 حکم را بشنوند.

تعبیر حکومت در قرآن ، غالباً به معنای قضاوت کردن است البته این آیه عام است و
 شامل کسانی هم که به فرمان پیغمبر در غیر موارد قضاوت تن می‌دهند هم می‌شود.

چرا آن‌جا که به سود شخصیتان نیست، دین را قبول نمی‌کنید؟ یکی از سه چیز است
 ۱. «أَفِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ» آیا بیماری نفاق، هوا و هوس، جهل و غرور در دل آن‌هاست.

۲. «أَمْ أرتابوا» یا اصلاً در دین شک کردند؟

۳. «أَمْ يَخَافُونَ أَنْ يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَ رَسُولَهُ» شاید می‌ترسند که خدا و پیامبر در حق آنها
 ظلم کنند؟ کسی که چنین ترسی داشته باشد، پیداست خدا و رسول را اصلاً نمی‌شناسد و
 قبول ندارد «بَلْ أَوْلَتْكَ هُمُ الظَّالِمُونَ» بلکه خودشان ظالمند.

اما مؤمنین چه جورند؟ مؤمنان حکم خدا و رسولش را می‌پذیرند.

«إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَ رَسُولِهِ -
 چون فرا خوانده شدند به
 سوی خدا و پیامبرش

«لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ» تا خدا و
 پیامبر میانشان قضاوت کند

«وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ» آنانند که کسانی که به هدف و
 مقصود دست یافتند. (رستگار شدند). خدا مومنان را
 وعده داده است که حکومت روی زمین برای شماست.

شنیدیم یعنی فهمیدیم، یعنی آگاهانه
 مؤمن شدیم. پس از آن که آگاهانه ایمان
 آوردیم، اطاعت کردیم.

«أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَ أَطَعْنَا» می‌گویند:
 شنیدیم و فرمان بردیم

اگر تلاش کردید، در طول تاریخ زجر کشیدید، اوامر الهی را عمل کردید، بعد از این راحتی و زندگی بدون تشویشی خواهید داشت این وعده الهی است در این آیه الهی برخی وسواسی می کنند، می گویند این وعده متعلق به زمان امام زمان علیه السلام است. ما شکی نداریم که تحقق کامل این وعده در زمان امام زمان علیه السلام است، اما کدام روایت می گوید این آیه مخصوص آن زمان است؟ چرا این آیه را محدود می کنید؟ مگر خدا برای مومنین صدر اسلام این وعده را عمل نکرد؟ همین آیه بود که عمل شد. روزی بود که بلال از ترس کفار جرأت نداشت در مکه یک لاله الا الله بگوید و روزی شد که به راحتی می رفت بر بالای مأذنه و اذان می گفت. به هر صورت «لَيْسَتْخَلْفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ» که جانشینان سازد بر روی زمین «كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ» همچنانی که مومنان پیشین را جانشین ساخته است. ما خیال می کنیم مؤمنین هر جا بودند از اول عالم، همیشه تو سری خورده اند، درست نقطه مقابل آنی که قرآن می خواهد بگوید؛ که چطور دین از اولی که به وجود آمده تا امروز، همه اش پیشرفت داشته و عقب نشینی نداشته است.

❖ هدف از استقرار امنیت چیست ؟

۵۰

طرح کلی
اندیشه-الایه

هدف این است که مومنان بتوانند در سایه امنیت یک گام و ده گام به سوی منزل نهایی انسان یعنی تکامل نزدیک شوند. بتوانند بنده خدا باشند، بندگی بندگان از سر آنها برداشته شود، مطیع و خاضع خدا باشند و از این راه بتوانند به تعالی و تکامل برسند-

«لَيَبْدَلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ

أَمْنًا» هدف این است که در سایه امنیت به ما خوش بگذرد و بیعاری کنیم؟ خیر.

«يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا» مرا پرستند و به من شرک نوززند. در آخر آیه این را هم تذکر می دهد: که اگر بعد از آن که ایمان آورند، شرک ورز دهند، فاسق، خواهند بود.

۱- یکی از اولی‌ترین مباحث در شناخت فکری اسلام ایمان همراه با .... است.

۱. شناخت   ۲. تعهد   ۳. باور و گرایش قلبی   ۴. یقین

۲- امام باقر (ع) در مورد کسانی که ایمان دل‌بخواهی و تعهد موسمی دارند می‌فرماید: این‌ها کسانی هستند که به نماز و روزه که بی‌دردسر و کم‌مایه هست روی می‌آورند و به ..... که پردردسر هستند و به ظاهر پرضررتر است اعتنایی ندارند.

۱. جهاد   ۲. هجرت   ۳. امر به معروف و نهی از منکر   ۴. انفاق

۳- دلیل توبیخ قوم بنی‌اسرائیل مطابق این آیه شریفه چیست؟

«أَفْتَوُْمِنُونَ بَبَعْضِ الْكِتَابِ وَ تَكْفُرُونَ بَبَعْضِ»

۱. تبعیض در دین و احکام خدا

۲. بهانه‌جویی و لجابت

۳. نژادپرستی و انحصارطلبی

۴. پیمان‌شکنی و کشتن پیامبران الهی

۴- نمونه بارز شخصیتی که نسبت به مقداری از دین مثل نماز جماعت به شدت اظهار پایبندی می‌کرد اما آنجا که دین و پایبندی به احکام دین به زیان او بود، دین را نمی‌شناخت، چه کسی بود

۱. عبدالملک بن مروان   ۲. معاویه   ۳. عمرو عاص   ۴. مروان

۵- امام علی علیه‌السلام در مورد فلسفه بعثت پیامبران می‌فرماید: خدا پیغمبران را فرستاد تا ....

۱. دین را در مردم ایجاد کنند.

۲. گنجینه‌های عقل و خرد را درون مردمان و انسان‌ها برانگیزانند.

۳. به کمک مردم قسط و عدل را در جامعه ایجاد کنند.

۴. بشریت را از تاریکی‌های گمراهی به سوی نور هدایت سوق دهند.

۶- مطابق نظر «طرح کلی اندیشه اسلامی» مهم‌ترین پیامی که از آیه «لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى

الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَ يُزَكِّيهِمْ وَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ إِنْ كَانِ

۱. بزرگ‌ترین نعمت الهی که خداوند به رخ مومنان می‌کشد، نعمت بعثت پیامبر اسلام است.

۲. ایمان و تعهد، موسمی و گاه‌گاهی نیست، بلکه مومن باید در مقابل همه احکام خدا احساس تعهد کند.

۳. دین با هر عاملی که مانع از این شود که مردم بیان‌دیشند و بفهمند، مبارزه می‌کند و هدفش تقویت بینش و خرد انسان‌هاست.

۴. اسلام با دین و ایمان‌گزینشی و تبعیض در احکام خدا شدیداً مبارزه می‌کند.

۷- در مورد آیه شریفه «وَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَ رَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مُّعْرَضُونَ» کدام گزینه غلط است؟

۱. این آیه عام است و شامل کسانی هم که به فرمان پیغمبر در غیر موارد قضاوت تن می دهند هم می شود.
۲. تعبیر حکومت در قرآن، غالباً به معنای قضاوت کردن است.
۳. این آیه در مورد کفار و مرتدین (کسانی که یک باره از دین خارج می شوند) نیست، بلکه درباره مومنین معمولی داخل جامعه هاست.
۴. این آیه عام است و شامل کسانی هم که به فرمان پیغمبر در غیر موارد قضاوت تن نمی دهند هم می شود.

۸- هدف از استقرار امنیت در کدام عبارت از آیه شریفه ۵۵ نور بیان شده است؟

۱. «لَيْسَتْ خَلْفَتُهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ»
  ۲. «يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئاً»
  ۳. «وَ لَيُمْكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ»
  ۴. «وَ لَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا»
- ۹- طبق آیه شریفه «لَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا» هدف از استقرار امنیت چیست.

۱. رسیدن به آسایش بعد از سختی ها
  ۲. قدم نهادن در راه تعالی و تکامل
  ۳. رسیدن به لقاء الله
  ۴. قدم نهادن در راه عبادت و بندگی
- ۱۰- کدام گزینه بیانگر علت نپذیرفتن دین در زمانی که به سود شخصی فرد نیست نمی باشد.
۱. فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
  ۲. اَرْتَابُوا
  ۳. يَخَافُونَ أَنْ يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَ رَسُولَهُ
  ۴. أَفْتُوهُمْ مَثُورًا بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَ تَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ

پاسخنامه ایستگاه تست در نام ۸			
سؤال	پاسخ	سؤال	پاسخ
۱	۲	۶	۳
۲	۳	۷	۴
۳	۱	۸	۲
۴	۲	۹	۲
۵	۲	۱۰	۴